

Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ք

ՃԱԹԱԾ ԶԱՆԳԱԿԸ

Հ Ն Ձ Ե Ա Կ

ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌՁԵՆԻ՝...

Եօթը կոյսերն Օրլամուշտի
 Իրար կ'անցնին մահէն վերջը Պարիկին,
 Օրլամուշտի եօթը կոյսերն անձկագին
 Կը փնտռեն զուռն որ իրենց անցք տայ պիտի...

Վառած են եօթը ջահեր,
 Որ անցնին մութ աշն Դոնիբուռն ընդմէջէն,
 Որոնց տանին լոյս հարիւր լայն սրբաշէն,
 Առանց երբեք որ հոն լոյսեր զոգողնեն...

Եւ կը հանեն անձաւներու մէջ խաւար...
 Ա'լ աւելի կ'իջնեն վար...
 Իրենց առջև կը գտնեն մէկ զոցուած դուռ,
 Եւ անոր վրայ՝ բանալի՝ մը ոսկեկո՛ւտ...

Բացուածքներուն մէջէն ծովը կ'երևի...
 Ու մեռնելէ աւարելի՝
 Գոց դրանն առջև կ'եռան առանց կորովի,
 Ու բանալ չեն համարձակիր զայն երբեք...

ՄԱՐԻՍ ՄԵՂԻՐԻՆՔ

Դռան ու քաղցր է գիշերները՝ լըսել՝ ժմբան
 Մեխացող ու զոգողափայլ կըրակին քով,
 Անցեալ յուշերն որք յամբար կը բարձրանան
 Մեթուիթեան մէջ, զանգակներու հնչուն երգով:

Երանելի՛, զանգակն սրուն կակորդն հըզօր
 Իր ձերութեանն հակառակ ժիւր ու կենսունակ,
 Կ'արժակէ իր անփոփոխ կոչն հաւատաւոր
 Վերստին տակ, ձեր պահակի մը հանգունակ:

— Իսկ ճաթած է իմ հոգիս, և երբ ցաւատանջ
 Գիշերուան ցուրտ օդին կ'ուզէ խոտել իր կանչ,
 Յաճախ կը թուի թէ անոր մայնն ալ նըսաղուն

Թանձր հըրդոյնն է վերաւոր լանջի մը տար,
 Արեան լիճի մը քով, դիպանց կոյտի մը տակ
 Որ կը մեռնի՝ ճիգերու մէջ անշարժ, անհո՛ւն...

Գ. ՊՈՏՏԼԻՒ

1. Անձեղ, անփաս այս երկու քերթուածները, Թարգմանուած հինգ տարի առաջ, անկարելի եղած է ինձ հրատարակել նախորդ թիւի մէջ տակ այդ առանի զրաքննութիւնն չեմ գիտեր ինչ ակնարկութիւններ կը տեսնէր անոնց մէջ՝ Կայսեր անձին, կամ պաւտտի կեանքին նկատմամբ... Հաճոյց մ'է ինձի համար՝ դարձանել այսօր իրենց եղած զրկանքը, զրկելով զանոնք ձեզ՝ որ հրատարակուին:

ԱՂԵՑ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Փ Ո Ր Զ Ա Ռ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն ...

Ինչպէս կ'ուզես որ սիրեմ, յարգեմ ըզքեզ և լըսեմ
 Ակոապըլիկ այդ բերնէդ, ականջս ի վար, ձայնով ցած
 Փռափրսացած քու խօսքերդ, որք բարի են ու խոհեմ,
 Որք իմ բարւոյս համար են, գիտեմ, խորհուած ու ըսուած...

Ինչպէս կրնամ հանդուրժել քեզի առանց զայրոյթի,
 Առանց ըզքեզ ատելու՝ երբ քու տեսքիդ մէջ արդէն
 Ես կը գտնեմ Թարշամած բոլոր յոյսերս ծաղկատի,
 Երբ շարժումներդ ամէն մանուկ անցեալս կը ջարդեն...

Հիմա՛ գիտուն, իմաստուն, հիմա լո՛ւրջ եմ, Աստուած իմ.
 Փորձառութիւն, հիմա դուն ա՛լ վերջապէս, իմ մէջս ես՝
 Ինչպէս որդը պըտուղին՝ և ես քեզմով կը փտիմ...

Դուն կը ցայտես աչքերէս, խօսուածքէս ու խորհուրդէս
 Եւ ամէն օր որ կ'անցնի՝ կ'ընէ քեզմով գիւ հասուն,
 Զի դու մահն ես, մահն իսկ ես, և ես՝ որդիդ սիրասուն...

ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԷՆԻԱՆ

ԳԱՅԼԻՆ ՀՄԿՈՒՄԸ

ԱՆ ԱՆ ՔԷ

Ը.

Ձիւն... Անդունդները լեցուցեր... և լեռներուն
կողերն ի վեր... և դաշտերուն զոցած վերան...
Գիւղը մը... Հիւղեր՝ համարողներու կարծես նման,
Բըլուրին ոտքը Թաւաւած, ինկած նըկուն...:

Խոր լըռութիւն միապազող դաշտին վըրայ...
Հերմակ ծառեր կը խոնարհին մինչև գետին.
Գլխ ի քաղաք համարան — անհետ — կը քննանայ...
Վերադարձող կուսութեան իղձ մըն է յետին...:

Հորդոնին հերմակ լուսին մըն է փակեր...
Կեանքը յանկարծ. — Գիւղին վըրայ, կաթիլ-կաթիլ,
Կարմիր լոյսեր, իբրև արեւն, կու գան Թափիլ...:

Եւ կը նային անձկոտ աչքեր զազաթն ի վեր...:

— Ձիւնին երեսն երկարած շուքն իր հաւատը՝
Գայլ մը, անշարժ, զիւղին վերև կը հսկէ կոր...:

ՎԱՆԱՆ ԹԷՔԵՆԱՆ

ՎԱՅԻՒՆ ԵՐԳԵՐ

Ա

Լեցուր բաժակըզ զինուով
Ընկեր, վերցուր որ խեմենք.
Խոմենք մինչև որ զինով՝
Մեր մէջէ Եսն ըլլայ Մենք:

Կեանքերնիս կարճ է. աշուր
Որաքն ըլլանք, կենդանի,
Ձի հրակող խեղճը հըզոր
Հոն մեզ կըսուի կը տանի:

Խոմենք, կարմիր է զինին,
Ընկեր արեւնն է կարմիր.
Մեր շուրջ կակաւ կը հազնին
Արուրի դաշտերը անձիբ:

Խոմենք. — Կենսաց անժըպիտ
Ո՛վ հայ ազգիկ սեպուրի —
Խոմենք. — Վաղուան սերունդիդ
Ո՛վ Սանուհի, Վանուհի:

Ձարնենք բաժակ բաժակի,
Խոմենք փըրփուր առ փըրփուր.
Մեր կուրծքերէն Թող ժայթքի
Հեզնող քըրքիւն անհամբոյր:

Մարդենք այս կեանքն որ մեզի
Համար տանջանք մ'է ապուշ.
Մարդենք ծաղաւանքն ալ, քանզի՝
Պիտի մոռնինք շուտ կամ ուշ:

Լեցուր բաժակըզ զինուով
Պէտք է որ սէրն ըսպաննենք,
Ըլլանք առ այժմզ զինով,
Քանի զբացին մեր է նենգ:

ԳԱՐԵԳԻՆ ՎԱՆԱՆԱՆԱՆ

Ժամանակագիր մը կ'ըսէ Թէ Վարդան
ու Տիրիթ բարեկամ էին : Ուսկից ծա-
գուծն կ'առնէր այս ընտանութիւնը. ար-
դեօք Տիրիթի մայրը Մամիկոնեանց տու-
նէն էր : Ո՛ւր և ի՞նչ դիրքի մէջ հանդի-
պած են անոնք իրարու : Դժբախտաբար
ոչ մէկ ակնարկ բան մը չՅողուր գուշա-
կել : Ես կ'երեւակայեմ որ Մենք սեպուհն
Տիրիթ ու Մամիկոնեանց նահապետը Տէր
Վարդան առաջին անգամ իրարու հանդի-
պած ըլլան կոգոյովոյ անտառներէն մէ-
կուն մէջ՝ ուր Արշակ հանդիսաւոր որսոր-
դութեան մը հրաւիրած էր զիրենք : Հոն
Տիրիթի տանջուած արտայայտութիւնը
Վարդանի աչքին զարկաւ, որ իր կարգին
մեծ սեպուհին հետաքըքըութիւնը շարժած
էր՝ իբր նահապետ այն տոհմին որ ազգին
սպարապետները կու տար : Առիթը կը
փնտռէին իրարու հետ ծանօթանալու ու
միջադէպ մը զիրենք քովէ քով բերաւ :

Վարդան եղնիկ մը կը հալածէր, որ
կ'անհետանար անտառին բաւիղներուն մէջ
խոյս տալով իր դահիճէն : Անասունը իր
շրջաններուն մէջ եկաւ Տիրիթի առջեւէն
անցնիլ : Իր մեծ ու ճիւղաւոր եղջիւրներն
հրապուրեցին Տիրիթը որ իր բարակնե-
րովը ետեւէն ընկաւ : Քիչ վերջ շնչա-
սպառ կենդանին գետին կ'իյնար եղտիւրի
մը եզերքը, երկու նետերէ միաժամանակ
խոցուած : Սլաքներէն մէկը Վարդանին
էր, միւսը Տիրիթին . եղնիկին կողէն և
պարանոցէն յստակ արիւն մը դեռ կը վա-
զէր : Վիրաւորուածին քով երկուքն ալ
իրարու հանդիպեցան, քիչ մը շուարած ու
ժպտազին իրարու երեսնայեցան . հասկցան
որ երկուքն ալ նոյն որսը հալածած են,
և այս մտածութիւնը առաջին խօսքը ե-
ղաւ որ յայտնեցին իրարու :

Յետոյ, յետ քանի մը խորհրդածութիւն-
ներ ընելու իրենց որսին վրայ, որ ընդ
հուպ շունչը կու տար նուրբ ու կարմիր
լեզու մը դուրս ձգած, քովէ քով հե-